

ANNALES

UNIVERSITATIS MARIAE CURIE-SKŁODOWSKA

SECTIO J

PAEDAGOGIA-PSYCHOLOGIA

Wybrane problemy pedagogiki bezpieczeństwa

Redakcja
Ryszard Bera

VOL. XXXII, 3

2019

UNIwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
ISSN 0867-2040

REDAKTOR NACZELNY

RYSZARD BERA

ZASTĘPCA REDAKTORA NACZELNEGO

MALGORZATA KUŚPIT

SEKRETARZ REDAKCJI

ANNA TYCHMANOWICZ

KOMITET REDAKCYJNY

ANNA BOCHEŃSKA-BRANDT, FOM Hochschule in Hannover. Hochschulbereich: Psychologie & Wirtschaft, Gesundheit & Soziales, Niemcy

ELŻBIETA KWIATKOWSKA, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Polska

GRZEGORZ SANECKI, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Polska

RENATA TOMASZEWSKA-LIPIEC, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Polska

RADA NAUKOWA

SARA BARROS ARAÚJO, Instituto Politécnico do Porto. Escola Superior de Educação, Portugalia

JERZY BRZEZIŃSKI, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Polska

MARIA CHEPIL, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Polska;

Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny im. Ivana Franki w Drohobyczu, Ukraina

HAMIT COŞKUN, Abant İzzet Baysal University, Turcja

DARIUSZ DOLIŃSKI, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny, Polska

TADEUSZ GALKOWSKI, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny, Polska

JANNA GLOZMAN, Lomonosov Moscow State University, Rosja

MARIA KIELAR-TURSKA, Akademia Ignatianum w Krakowie, Polska

MARIA LHOTOVA, University of South Bohemia in v České Budějovice, Czechy

CARMEN MORET-TATAY, Catholic University of Valencia „San Vicente Martir”, Hiszpania

JERZY NIKITOROWICZ, Uniwersytet w Białymstoku, Polska

MARIAN NOWAK, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, Polska

NELLA NYCZKAŁO, Narodowa Akademia Nauk Pedagogicznych Ukrainy w Kijowie, Ukraina

ANDRZEJ RADZIEWICZ-WINNICKI, Społeczna Akademia Nauk w Łodzi, Polska

STEFAN RAZIK, Uczelnia FOM w Hannoverze, Niemcy

TERESA NELLA RZEPA, SWPS Uniwersytet Humanistycznospołeczny, Polska

NADIYA SKOTNA, Państwowy Uniwersytet Pedagogiczny im. Ivana Franki w Drohobyczu, Ukraina

BOGUSŁAW ŚLIWERSKI, Uniwersytet Łódzki, Polska

Czasopismo wydawane jest w wersji online i drukowanej. Wersja papierowa jest wersją pierwotną czasopisma.

Wersja online: www.psych-ped.annales.umcs.pl

OPRACOWANIE REDAKCYJNE

ANNA ADAMCZYK

PROJEKT OKŁADKI I STRON TYTUŁOWYCH

JERZY DURAKIEWICZ

SKŁAD I ŁAMANIE

AGNIESZKA MUCHOWSKA

ISSN 0867-2040

WYDAWNICTWO UNIwersYTETU MARIi CURIE-SKŁODOWSKIEJ

20-031 Lublin, ul. Idziego Radziszewskiego 11, tel. (81) 537-53-04

e-mail: sekretariat@wydawnictwo.umcs.lublin.pl

<http://www.wydawnictwo.umcs.eu>

Dział Handlowy: tel./faks 81 537-53-02

Księgarnia internetowa: www.wydawnictwo.umcs.eu

e-mail: wydawnictwo@umcs.eu

Spis treści

Table of Contents

MARIUSZ DEMBIŃSKI	
<i>Pedagogika bezpieczeństwa – nowa subdyscyplina</i>	9
Security Pedagogy – New Sub-discipline	
DARIUSZ SARZAŁA	
<i>Pedagogiczne aspekty bezpieczeństwa ekologicznego</i>	27
Pedagogical Aspects of Ecological Security	
EWA BIELSKA	
<i>Ambiwalencja ulokowania bezpieczeństwa i zagrożenia w dyskursie nauk społecznych. Wybrane perspektywy.</i>	39
Ambivalence of the Perception of Safety and Danger Status in the Discours of Social Sciences. Selected Perspectives	
MARZANNA FARNICKA	
<i>Zagrożenie i lęk w społeczeństwie. Refleksje 40 lat po raporcie „Społeczeństwo wobec przemocy” i 70 lat po ustanowieniu Deklaracji Praw Człowieka</i>	49
Threats and Fear in Society. Reflection 40 Years after the Report “Society against Violence” and 70 Years of Declaration of Human Rights	
RYSZARD BERA	
<i>Mowa nienawiści źródłem przemocy i agresji</i>	59
Hate Speech as a Source of Violence and Aggression	
ALEKSANDRA SKRABACZ	
<i>Edukacja dla bezpieczeństwa młodzieży wobec wyzwań i zagrożeń współczesności</i>	67
Education for Youth Safety Behind the Challenges and Threats of the 21 st Century	
DANUTA WOSIK-KAWAŁA	
<i>Szkoła miejscem (nie)bezpiecznym – perspektywa ucznia</i>	83
School as an (Un)Safe Place: The Student’s Perspective	

BARBARA JAMROZOWICZ

- O podręcznikowej (homo)seksualności w kontekście polskim – od paniki moralnej do wojny kulturowej* 97
 On Textbook (Homo)Sexuality in the Polish Context – from Moral Panic to Cultural War

MIROŚLAW LASKOWSKI

- Edukacja wojskowa w ocenie uczniów klas mundurowych szkół średnich a ich zróżnicowanie demograficzno-społeczne* 115
 Military Education in the Assessment of Uniformed High School Students and Their Demographic and Social Diversity

MARCIN ROJEK

- Neoliberalne zagrożenia rozwoju zawodowego nauczycieli – ujęcie problemu w perspektywie edukacji dla bezpieczeństwa 135
 Neoliberal Threats to the Teachers Professional Development: The Perspective of Education for Safety

RENATA LEMAŃCZYK

- Psychoprofilaktyka zachowań ryzykownych u młodzieży* 151
 Psycho-prevention of Risky Behaviour among Youths

DOMINIKA DOROTA NELKOWSKA

- Orthorexia nervosa: definicje, kryteria, klasyfikacje – kontrowersje i rozbieżności w wynikach badań* 169
 Orthorexia Nervosa: Definitions, Criteria, Classifications – Controversies and Discrepancies

MAŁGORZATA MICHEL

- Prawo do miasta i zarządzanie miejskimi przestrzeniami przez nieformalne grupy i gangi młodzieżowe w świetle koncepcji reżimów miejskich* 181
 The Right to the City and the Management of Urban Spaces by Informal Youth Groups and Gangs in the Light of the Concept of Urban Regimes

GRAŻYNA EWA KWIATKOWSKA

- Poziom agresji a skłonność do zachowań ryzykownych młodzieży w okresie adolescencji* 197
 The Level of Aggression and the Risky Behaviour of Youth During Adolescence

AGNIESZKA BAŃKOWSKA

- Cyberagresja jako zjawisko zagrażające bezpieczeństwu cyfrowemu dzieci i młodzieży* 217
 Cyberbullying as a Phenomenon Threatening the Digital Safety of Children and Youth

TOMASZ GOŹDZICKI, WIOLETA TOMCZYK

- Zagrożenia mediów społecznościowych w opinii studentów LAW – w świetle wyników badań własnych* 233
 Threats of Social Media in the Opinion of LAW Students – in the Light of the Results of Own Research

ANNA KANIOS

Opinie młodzieży studenckiej na temat zagrożeń w życiu społecznym osób starszych 249
Opinions of Student Youth about Threats to the Social Life of Older People

AGNIESZKA LEWICKA-ZELENT

*Poczucie bezpieczeństwa osób pozbawionych wolności w kontekście
bezpieczeństwa społecznego i psychologicznego . . . . .* 261
The Sense of Security of Persons Deprived of Liberty in the Context
of Psychological Safety

MARIUSZ SNOPEK

Zagrożenie bezpieczeństwa osadzonych w przestrzeni izolacji więziennej 273
Threat to the Security of Incarcerated in the Space of Prison Isolation

BEATA MARIA NOWAK

*Praca jako czynnik chroniący ekswięźniów przed powrotnością do przestępstwa
i wykluczeniem społecznym . . . . .* 289
Work as a Factor which Protects Former Prisoners from Return to Crime
and Social Exclusion

SEBASTIAN SKALSKI

*Kwestionariusz Nowej Perspektywy do pomiaru pozytywnych i negatywnych skutków
traumy. Polska adaptacja Short Form of the Changes in Outlook Questionnaire . . . . .* 307
New Perspective Questionnaire to Measure Positive and Negative Trauma
Effects. Polish Adaptation of the Short Form of the Changes in Outlook Questionnaire